

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. IX. Valent & licent Sponsalia clandestina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

uterentur verbis de futuro, & non de presenti; sed intendunt verum contractum & Sacramentum Matrimonii. Hæc dispiciantur, & fortè placebit sententia affirmans, im-
puberes ita contrahentes graviter peccare.

Sed nunquid etiam graviter peccant puberes, qui clandestinè, id est, sinè Parocho & testibus sponsalia contrahunt? Respondeo:

CONCLUSIO IX.

Valent & licent Sponsalia clandestina.

301.
Probatur
sponsalia
clandestina
valere &
licere.

Sponsalia clandestina vocantur, quæ non contrahuntur coram Parocho & testibus. Hæc autem valent & licent, quia nulla extat eorum irritatio aut prohibitio. Non naturalis, ut omnibus liquidò constat; non etiam positiva, quia decretum Conc. Trident. sess. 34. de Refor. Marr. c. 1. quo non tantum prohibentur, sed etiam irritantur Matrimonia clandestina, non afficit sponsalia, utpote correctio juris communis, quæ est odiosa, & idè ultra rigorem verborum non debet extendi, sed intra proprietatem verborum planè est restringenda, juxta Reg. juris 15. de Reg. juris in 6. *Odia restringi, & favores convenit ampliari.* Ergo sponsalia in hoc decreto non veniunt intelligenda nomine Matrimonii.

Reg. 15. de
Reg. juris
in 6.

302.
An sit eadem ratio
Matrimonii &
sponsalium
in hac parte.
Trident.

Accedit: quod non sit eadem ratio Matrimonii & sponsalium in hac parte; nam ex clandestinis conjugiiis gravia peccata ortum habent, præsertim adulteria, ad quæ evitanda facta fuit illa prohibitio & irritatio, ut patet ex Trident. suprâ ibi: *Verùm cum Sancta Synodus animadvertat, prohibitiones illas (Matrimonii clandestini) propter hominum inobedientiam jam non prodesse; & gravia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis conjugiiis ortum habent; præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio vivunt &c.* Jam autem ex sponsalibus clandestinis adulteria minimè ortum habent; ergo hoc decretum nullatenus ad illa extendendum; sed tanquam casus omisus, relinquendus est in dispositione juris communis; argumento l. *Præcipimus.* Cod. de Appell. Conclus. præced. citata, & l. 10. ff. de Lib. & post. sequentis tenoris: *Commodissimè est, qui nondum natus est, ita hæres instituitur: sive vivo me, sive mortuo natu fueris, hæres esto, aut etiam purè, neutrius temporis habitâ mentione. Si alteruter casus omisus fuerit: eo casu, qui omisus est, natus rumpit testamentum; quia hic filius nec sub conditione quidem scriptus hæres intelligitur, qui in hunc casum nascitur, qui non*

L. 10. ff. de
Li. & posth.

est testamento adprehensus.

Hinc nec aliæ Constitutiones juris communis, quibus ante Conc. Trident. Ecclesia semper detestata est atque prohibuit Matrimonia clandestina (sic enim ait Innoc. 3. cap. *Cum inhibitio*, 3. de Clandest. despons. *Cum inhibitio copula conjugalis sit in ultimis viribus gradibus revocata, eam in aliis volumus districte servari. Unde prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, clandestina conjugia penitus inhibebimus*) Hæc, inquam, Constitutiones, quæ licet non irritent, tamen prohibent Matrimonia clandestina, non sunt extendenda ad sponsalia, cum & ipsæ odiosæ sint, utpote restringentes liberam facultatem juris naturalis, quæ prius erat, ipsum quoque Matrimonium clandestinè contrahendi. Porò in re odiosa sponsalia non veniunt nomine Matrimonii, ut patet ex dictis; maximè cum non sit paritas rationis, ut jam ostensum est; ergo non solum valent sponsalia clandestina, sed etiam licent.

Sed dicit aliquis; etsi ex sponsalibus clandestinis adulteria minimè ortum habeant, tamen fornicationes possunt ortum habere; nam per illa contrahitur impedimentum dirimens Matrimonium, quod tamen in foro externo non potest probari defectu testium; ergo fieri potest, quòd tales sponsi contrahentes invalidè Matrimonium propter tale impedimentum, maneat in perpetua fornicatione.

Respondeo; hinc solum sequitur, quòd Ecclesia potuisset propter illam rationem etiam sponsalia clandestina prohibere & irritare; fecisse autem, quod potuisset facere, si voluisset, non probatur ex illis iuribus, cum in illis non fiat mentio sponsalium de futuro, quæ propriè & strictè sponsalia sunt; sed solius Matrimonii de præsentì, quod strictè acceptum, sicut ostendimus, non significat sponsalia de futuro.

His non obstantibus, Aliqui apud Sanchez disp. 12. n. 1. docent, sponsalia clandestina non solum esse illicita, sed etiam invalida; & probant l. ex l. *Oratio*, 16. ff. de Spons. quæ sic sonat: *Oratio Imperatorum Antonini & Commodi, quæ quasdam nuptias in personam Senatorum inhibuit, de sponsalibus nihil locuta est: rectè tamen dicitur, etiam sponsalia in his casibus ipso jure nullius esse momenti, ut suppleatur, quod orationi deest.* Et ex leg. *Si quis tutor*, 6. v. 5. ff. de Ritu nupt. ubi sic scribitur: *Quamvis verbis orationis cautum sit, ne uxorem tutor pupillam suam ducat: tamen intelligendum est, ne desponderi quidem posse, nam cum qua nuptiæ contrahi non possunt, hæc plerumque nequidem desponderi potest: nam quæ duci potest, jure despondetur.* Ergo eo ipso, quòd Trident. irritavit Matrimonium clandestinum, censetur similia sponsalia irritasse.

Respondeo negando Consequentiam: nam

303.
Constitutio
nes juris
communis
prohibentes
Matrimo-
nium clan-
destinum,
non sunt
extendenda
ad sponsal.
C. 3. de
Cland. despi.

304.
Objectio.

305.
Sponsalia
clandestina
esse illicita
& invalida
probat ex
l. 16. ff. de
Sponsal. &
l. 6. ff. de
Ritu nupt.

306.
le-

leges illæ intelligendæ sunt, Primò; quando prohibetur Matrimonium absolute seu omnibus modis; cum enim tunc nullo modo possit contrahi Matrimonium, sponsalia erunt promissio rei illicitæ, & sic illicita & nulla; quia non potest esse obligatio ad rem illicitam; quippe sic esset obligatio, & non obligatio: jam autem, qui clandestinè promittunt Matrimonium, non promittunt rem illicitam, nec enim promittunt Matrimonium clandestinum, ut suppono, sed clandestinè promittunt Matrimonium contrahendum eo pacto, quo jubet Ecclesia. Itaque quando Trident. prohibet Matrimonium clandestinum, non prohibet Matrimonium absolute seu omnibus modis, sed tantum uno modo, scilicet ut non contrahatur clandestinè, & idèd non valet argumentum à Matrimonio clandestino ad sponsalia clandestina.

Secundò; leges istæ intelligendæ veniunt, quando est eadem ratio in prohibitione Matrimonii & sponsalium: at in casu proposito non est eadem ratio, ut supra ostendimus.

Tandem intelligi possunt illæ leges; quando prohibitio Matrimonii est perpetua, secus quando est temporalis. Colligo ex ipsa lege: Si quis tutor. ibi: *Nam cum quæ nuptiæ contrahi non possunt, hæc plerumque nequidem desponderi potest.* Ubi Gloss. verb. *Plerumque.* sic ait: *Hoc dictum est propter viduam, quæ inrà tempus luctus potest desponsari, non tamen duci: ut supra de His, qui notantur infam. l. Solet. §. Quæ virum. Idem in his, qui officii funguntur, ut supra eod. l. Si quis officium. Idem in minore 12. an. quæ potest esse sponsa, non tamen nupta.* Igitur propter jura præallegata non est recedendum à communi sententia.

Neque verum est, quod Adversarii dicunt, poenam impostam Matrimonio clandestino, ceteri etiam imponi clandestinis sponsalibus; nam Clement. I. de Confanguin. excommunicantur ducentes consanguineam, & tamen non ligat ea censura, sola sponsalia celebrantes, ut docet Gloss. ibi verb. *Contrahere,* ubi sic interrogat: *Quid si non contraxit Matrimonium, sed sponsalia tantum? At. quod legitur ff. de Spons. Oratio. ubi prohibitio nuptiarum includit sponsalia. Ad idem, de Eo qui duxit in Matrimonium, cap. Cum haberet, ubi equiparantur sponsalia & Matrimonium.* Non puto ligari, cum constitutio sit penalis, & verba hoc non importent: quod verum puto, nisi consummaverit per copulam carnalem, quia tunc ligatur, quasi tunc contraxisse videatur.

Ex dictis facile solvitur aliud argumentum Adversariorum: inhabilis ad Matrimonium, est inhabilis ad sponsalia; sed Trident. inhabilitat ad clandestinum Matrimonium; ergo etiam ad clandestina sponsalia; facile inquam, solvitur hoc argumentum, dicit. Majorem; inhabilis perpetuè ad Ma-

trimonium quocumque modo contrahendum, v. g. Religiosus, est inhabilis ad sponsalia, concedo: inhabilis ad Matrimonium pro certo tantum tempore, ut minor 12. annis, aut certo tantum modo contrahendum, nego Majorem.

Si quispiam urgeat: sicut se habet Matrimonium absolutum, ad sponsalia absoluta, sic clandestinum, ad clandestina; sed prohibitio absolute Matrimonio, sunt irrita sponsalia; ergo irritato clandestino, irritantur clandestina. Respondeo negando Majorem; quia prohibitio absolute Matrimonio, non possunt sponsalia cadere super materiam licitam, sicut cadunt, ut supra ostensum est, quando solum prohibetur clandestinum. Hinc si duo promitterent clari contrahere, essent irrita sponsalia, tamquam rei illicitæ promissio; quod patet non habere locum, quando promittunt contrahere in facie Ecclesiæ; adeoque tali casu non pervenitur per sponsalia clandestina ad Matrimonium clandestinum, quod est prohibitum, sed ad Matrimonium publicum, quod non est prohibitum, ac proinde nec sponsalia illa prohibita; secus quando per sponsalia clandestina perveniretur ad Matrimonium clandestinum.

Et verò quia olim ante Concil. Trident. sponsalia per copulam, & alios actus, transibant in Matrimonium; atque adeo eadem inconvenientia nata erant sequi ex sponsalibus clandestinis, quæ sequebantur ex Matrimonio clandestino, idèd Multi ante Trident. docuerunt, sponsalia clandestina fuisse prohibita eodem jure, supra allegato, quo prohibebantur Matrimonia clandestina; non præcisè ex verbis illius textus, sed ex ratione textus; quæ ratio hodie cessat per decretum Trident. sess. 24. cap. 1. de Reform. Matrim. irritans Matrimonium clandestinum; & per consequens cessat prohibitio, si forte tunc aliqua fuerit ex illo jure, neque nova prohibitio inducta fuit per Concilium Tridentinum, ut supra ostendimus, & declaravit Congregatio Concil. apud Rebelum libro quarto, quæstione quintâ, numero quadragesimo nono, his verbis: *Decretum Tridentini, quo statuit, ut Matrimonium fiat coram Parocho & testibus, non habet locum in sponsalibus.* Ergo valent & licent sponsalia clandestina.

Sequitur alia quæstio, Utrum possint arrihæ in contractu sponsalium apponi, amittendæ per frangentem sponsalium fidem. Responsio erit

CON:

3. Primus in-
telligitur
sponsalium
legem.

307.
Præmissis
sponsalium
clandestinorum
penam
constituit
imponi
sponsalibus
clandestinis.

308.
Solvitur
ergo, Adver-
sariorum.

309.
Aliud arg.
solvitur.

310.
Ante Trid.
multi do-
cuerunt
sponsalia
clandestina
fuisse pro-
hibita.

Rebellus